

Ett bidrag till DEBATTEN OM AVLOPPSSLAM

Det finns en liten men stark opinion i Sverige mot fortsatt slamspridning på svensk åkermark och föreläsare vid den miljövetenskapliga utbildningen vid Lunds universitet ger motstridiga budskap. Vissa har talat om näringsåterföring genom slam som en naturlig del av kretsloppssamhället, medan ett par föreläsare tydligt visat att de är mot slamspridning på åkermark. Fokus i denna studie har varit att kritiskt granska de styrmedel som reglerar avloppsslam genom att utreda hur de påverkar föroreningar som förekommer i avloppsslam och föroreningarnas spridning, samt hur gällande styrmedel förhindrar att negativa effekter för samhälle och miljö uppkommer. Målsättningen var att kunna bidra till den pågående slamdebatten.

Det kan poängteras att problemställningen för studien baserades på den felaktiga uppfattningen att syftet med lagstiftningen var att påverka förekomsten av föroreningar i avloppsslam eller spridningen av dessa. Det är alltså inte fallet. Lagstiftningen anger istället vilken kvalitet slammet ska ha, samt hur en korrekt hantering av slammet ska gå till för att avloppsslammet ska få användas i jordbruket. Bedömningen är att lagstiftningen för avloppsslam (som den är utformad) inte heller medverkar till en förbättrad slamkvalitet. Lagstiftningen reducerar dock risken för att människan exponeras för föroreningar genom att ändra spridningsmönstret för de föroreningar som förekommer i avloppsslam – avloppsslam med bäst kvalitet används på åkermark, och övrigt slam på andra platser. På så sätt reduceras risken för att negativa hälsoeffekter uppkommer. Vad gäller negativa effekter på miljö är risken lika överhängande oavsett var slammet placeras, men risken för att just jordbruksmark får sämre produktionsförmåga reduceras till följd av lagstiftningen.

Studien visar att det istället är annan lagstiftning som kan förhindra att föroreningar når avloppsreningsverken, vilket på sikt förbättrar slamkvaliteten samt förhindrar att negativa effekter uppkommer till följd av avloppsslamsanvändningen. Sådana åtgärder, som krav på rökgasrening eller stärkt kemikalielagstiftning, kan av olika skäl vara svåra att genomföra. Den slutliga bedömningen är därför att certifieringssystemet REVAQ är den bästa tillgängliga metoden för att ytterligare reducera innehållet av föroreningar i slam. Det beror dels på att REVAQ skapar ett strukturerat arbetssätt för arbetet med miljögifter, och dels på att det saknas tillgång till andra åtgärder. Eftersom uppströmsarbetet i samband med REVAQ leder till att halterna oönskade ämnen i avloppsslammet på sikt reduceras, förhindras även spridning av föroreningar samt att negativa effekter på människa och miljö uppkommer.

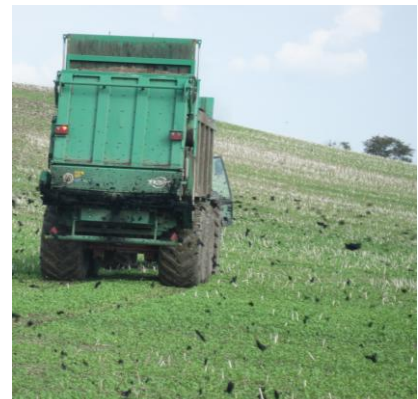

Foto: Agneta Leander

Arbetet med REVAQ kan även ge kommuner en betydelsefull utgångspunkt i arbetet med miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. En annan positiv effekt är att uppströmsarbetet bidrar till en kunskapsinhämtning som samtidigt kan bidra till en målinriktad kemikaliepolitik i Sverige. Arbetet med REVAQ bör därför betraktas som ett handlingskraftigt sätt att avgifta samhället och rekommendationen är därför att stötta avloppsreningsverkens uppströmsarbete.

Handledare: **Karin Jönsson**

Degree project 15 credits in environmental science 2012

Centre for Environmental and Climate Research, Lund University